

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

«Πορεύεσθε, και σταθέντες λαλείτε
εν τώ ιερώ τώ λαώ πάντα τα ρήματα της ζωής ταύτης»

Το μεγάλο θαύμα της Ανάστασης του Χριστού, που «άνοιξε το δρόμο» και για τη δική μας ανάσταση, δε χωρά μέσα στον πεπερασμένο και αδύναμο νου μας, γι' αυτό είναι μάταιο να προσπαθούμε να το προσεγγίσουμε με τη σκέψη. Είναι μια νέα δημιουργία, είναι ανάπλαση όλου του κόσμου, ο οποίος όμως ακόμη ταλαιπωρείται από τις ασθένειες και το θάνατο. Αυτή η νέα δημιουργία έχει αλλάξει όλα τα δεδομένα του ανθρώπινου βίου. Μας άνοιξε παράθυρο στην απεραντοσύνη της αιωνιότητας. Μπορεί, βέβαια, να είμαστε ακόμη κλεισμένοι μέσα στα όρια του παρόντος αιώνας, όμως με την πίστη στο πρόσωπο και το λόγο του Χριστού και, προπαντός, με τη σύνδεση μαζί Του μέσω των μυστηρίων, ανοίγουμε εντός μας τη σφραγισμένη πύλη της Βασιλείας του Θεού και αποκτούμε γεύσεις της ελευθερίας των τέκνων του Θεού. Πρέπει να επισημανθεί όμως ότι η σκέψη μας, όπως συνήθισε να λειτουργεί μέσα στην τύρβη των καθημερινών βιοτικών μεριμών μας, είναι προσαρμοσμένη στη φθορά, θεωρεί τον κόσμο, στον οποίο ζούμε, δεδομένο. Γι' αυτό δυσκολεύεται να πιστέψει ότι ο αληθινός κόσμος είναι διαφορετικός από αυτόν που βλέπουμε καθημερινά με τα μάτια μας. Δεν μπορεί να παραδεχθεί ότι η κατάσταση, στην οποία βρισκόμαστε, δεν είναι η φυσική μας κατάσταση. Έτσι αρκετός κόσμος φθάνει στο σημείο να δέχεται το αφύσικο ως φυσικό και το αληθινό ως εξωπραγματικό· φθάνει, για παράδειγμα, να δέχεται την υποταγή στα κατώτερα πάθη ως φυσική κατάσταση του λογικού ανθρώπου, ενώ την καθαρότητα της ψυχής και τη δουλωσή της στην αγάπη του Θεού, που την ελευθερώνει από κάθε γήινη εξάρτηση, να τη θεωρεί σαν μια εξωπραγματική φανταστική κατάσταση.

Τα στηρίγματα της διάνοιας

Σε αυτόν τον κόσμο, όσον καιρό ζούμε με την «προκαταρκτική πίστη», χωρίς να έχουμε προσωπική επιβεβαίωση της διδαχής της, η σκέψη μας χρειάζεται στηρίγματα. Τα δυνατότερα από αυτά είναι: πρώτον, τα ιαματικά θαύματα των αποστόλων και των αγίων, και δεύτερον, «τα ρήματα της ζωής» που μετέδωσε (και μεταδίδει) ο Χριστός σε όσους τον ακολούθησαν (και τον ακολουθούν). Γι' αυτό, στο σημερινό ανάγνωσμα από τις Πράξεις των Αποστόλων, η προσοχή μας δεν πρέπει να σταματήσει στον παράλογο φθόνο των Σαδδουκαίων, που ήθελαν να φιμώσουν τους αποστόλους, αλλά στη δύναμη των αποστόλων που εκδηλωνόταν με τα θαύματά τους και τον ανακαινιστικό λόγο τους. Σήμερα άλλωστε, που θυμόμαστε την «καλή απιστία του Θωμά», η οποία κατέληξε στη «σωτήρια ομολογία» του, μετά βέβαια από την «υπακοή» του Χριστού στις διερευνητικές απαιτήσεις του μαθητή, βεβαιωνόμαστε και εμείς, οι οποίοι ως λαός της εκκλησίας δεχόμαστε με ευπείθεια τις συγγραφές των Αποστόλων, ότι πράγματι ο Χριστός ανέστη και ο θάνατος νικήθηκε, αφού και η σκιά του απ. Παύλου θεράπευε τους ασθενείς, τους όποιους έφερναν οι συγγενείς τους - καθηλωμένους «επί κλινών και κραββάτων»- στίς πλατείες από τις οποίες περνούσε ο Απόστολος. Οι ίασεις αυτές ήταν «σημεία» που έδειχναν ότι ο άνθρωπος απαλλάχθηκε από την τυραννία της ασθένειας και του θανάτου. Ήταν αποδείξεις της Αναστάσεως του Χριστού, αφού με τη δύναμη του ονόματός Του γίνονταν οι θεραπείες, αλλά ήταν και πειστήρια για την κοινή ανάσταση όλου του ανθρώπινου γένους. Με αυτήν την έννοια τα θαύματα στηρίζουν τη σκέψη μας, στηρίζουν τη διάνοιά μας, ώστε να μη σαλεύεται από «ανέμους απιστίας», από φαρμακερούς λογισμούς που αμφισβητούν τις υποσχέσεις του Χριστού για καινούργιο ουρανό και καινούργια γη, όπου δεν θα υπάρχει σκιά κακίας ή θανάτου, αλλά θα βασιλεύει αδιατάρακτα η αλήθεια, η αγάπη και η δικαιοσύνη.

Η δύναμη του λόγου

Πρέπει να σημειώσουμε όμως ότι τα θαύματα χωρίς μια «προκαταρκτική» πίστη δεν μπορούν να στηρίξουν το νου μας. Ο άνθρωπος και τα καταπληκτικότερα θαύματα να δει μπροστά του, αν η απιστία έχει σκοτίσει το νου του, δεν μπορεί να τα δεχθεί ως φιλόανθρωπες επεμβάσεις του Θεού. Δίνει με πιθανολογίες ποικίλες επιστημονικοφανείς ερμηνείες, προκειμένου να μην παραδεχθεί την ύπαρξη του Θεού ή την προσωπική σχέση Του με τον κόσμο. Όποτε έχουμε ανάγκη, πριν από τα θαύματα, τον ανακαινιστικό λόγο, «τα ρήματα» τα οποία περιγράφουν τη ζωή που χαρίζει ο Χριστός στον καθένα προσωπικά, τα οποία καταρτίζουν την ψυχή και γεννούν μέσα της την πίστη. Η πρόσληψη όμως αυτού του λόγου έχει και αυτή τις προϋποθέσεις της. Απαιτεί να έχουμε το νου μας ανοικτό στην ακρόαση των αποστόλων και των διδασκάλων της εκκλησίας και την καρδιά μας έτοιμη να βυθίσει μέσα της με επιθυμία τους πνευματικούς λόγους τους. Η δύναμη των αποστόλων είναι το κήρυγμά τους· τα θαύματα που γίνονταν «δια των χειρών» τους ήταν αισθητή επιβεβαίωση της αναστάσιμης ζωής που μας υπόσχονται.

π, Θ.Α.Β.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Πράξ, ε ' 12-20)

Πορεύεσθε... και λαλείτε!

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ Στοᾷ Σολομῶντος. τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κρεβάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἢ οὕσα αἴρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίου. ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν, Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλείτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

Μετάφραση της αποστολικής περικοπής

Κατά τις ημέρες αυτές, με τα χέρια των αποστόλων γίνονταν πολλά και εκπληκτικά θαύματα μεταξύ του λαού· και συνήθιζαν να συγκεντρώνονται όλοι (οι πιστοί) με μια ψυχή στην στοά του Σολομώντα. Από τους άλλους (που δεν είχαν πιστέψει) κανείς δεν τολμούσε να προσκολληθεί σ' αυτούς, ο λαός όμως τους έτρεφε μεγάλη υπόληψη· ακόμη περισσότερο, μεγάλωναν τα πλήθη ανδρών και γυναικών που πίστευαν στον Κύριο. Ακόμη και τούς ασθενείς έφερναν στις πλατείες και τους έβαζαν σε κρεβάτια και φορεία ώστε, όταν θα περνούσε ο Πέτρος, να πέσει έστω και η σκιά του σε κάποιον από αυτούς. Μαζευότανε και κόσμος από τις γύρω πόλεις στην Ιερουσαλήμ και έφερναν τους ασθενείς και όσους βασανίζονταν από πνεύματα δαιμονικά και όλοι θεραπεύονταν. Τότε σηκώθηκε ο αρχιερέας και όλοι όσοι ήσαν μαζί του, δηλαδή το κόμμα των Σαδδουκαίων, και γεμάτοι από φθόνο συνέλαβαν τους αποστόλους και τους φυλάκισαν δημόσια. Αλλά άγγελος Κυρίου άνοιξε την νύχτα τις πόρτες της φυλακής, τους έβγαλε έξω και είπε, «Πηγαίνετε, σταθείτε στο ναό και μιλήστε στο λαό για τη νέα αυτή ζωή».

Λειτουργικά στιγμιότυπα (35)

Η ΑΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑ (δ)

Μετά τό «Άξιον και δίκαιον», που αποκρίνεται ο λαός, «Ο ιερεύς απάρχεται της αγίας αναφοράς». Από το σημείο λοιπόν αυτό αρχίζει τώρα η αναφορά, όλο δηλαδή το τμήμα της θείας Λειτουργίας από εδώ και κάτω μέχρι το τέλος. Στο ερώτημα, γιατί το τμήμα αυτό λέγεται αναφορά, μας δίνει την απάντηση ένας βυζαντινός ερμηνευτής της θείας Λειτουργίας,

Ο Θεόδωρος επίσκοπος Άνδίδων «Τί δέ ή αναφορά; Η προς τα πρωτότυπα των τελουμένων συμβόλων έποψις δηλονότι»· δηλαδή όσα γίνονται τώρα στη θεία Λειτουργία βλέπουν και αναφέρονται στα πρωτότυπα, που η ίδια ώρα γίνονται στον ουρανό. Άλλα αναφορά θα πη συγχρόνως και προσφορά, καθώς ο ίδιος παρακάτω λέει, εξηγώντας και το σκοπό, για τον

οποίο τελούμε τη θεία Λειτουργία: «όπως, εν ειρήνη... ταύτα προσφέροντες ή αναφερόντες, καταξιωθώμεν ιδείν αυτού την θείον ανάστασιν και της εντεύθεν χαράς έμπλησθώμεν». Δηλαδή προσφέραμε ή αναφέρουμε τα τίμια δώρα και τελούμε τη θεία Λειτουργία, για να δούμε ύστερα και να ζήσουμε, όταν θα κοινωνήσουμε, τη χαρά της θείας αναστάσεως.

Άλλά πολλές φορές στις ομιλίες μας αυτές τη θεία Λειτουργία την ώνομάσαμε και θεία Ευχαριστία. Γιατί η αγία αναφορά είναι μια προσφορά ευχαριστίας στο Θεό, καθώς το ακούσαμε στην προτροπή του ιερέα «Εύχαριστήσωμεν τώ Κυρίω» και καθώς η ευχή της αναφοράς, όπως θα δούμε τώρα, είναι στην αρχή μια ευχή ευχαριστίας για όλες τις ευεργεσίες του Θεού. Ο λειτουργός ιερέας, παίρνοντας τη φωνή του λαού «Άξιον και δίκαιον», αρχίζει τη ευχή της ευχαριστίας. «Άξιον και δίκαιον σε ύμνείν, σε εύλογείν, σε αίνείν, σοί εύχαριστείν, σε προσκυνείν έν παντί τόπω τής δεσποτείας σου. Σύ γάρ εί Θεός ανέκφραστος, απερινόητος, άόρατος ακατατάληπτος, αεί ων, ωσαύτως ων συ και ό μονογενής σου Υιός και το Πνεύμα σου το Άγιον».

+ Σ.Κ.Δ